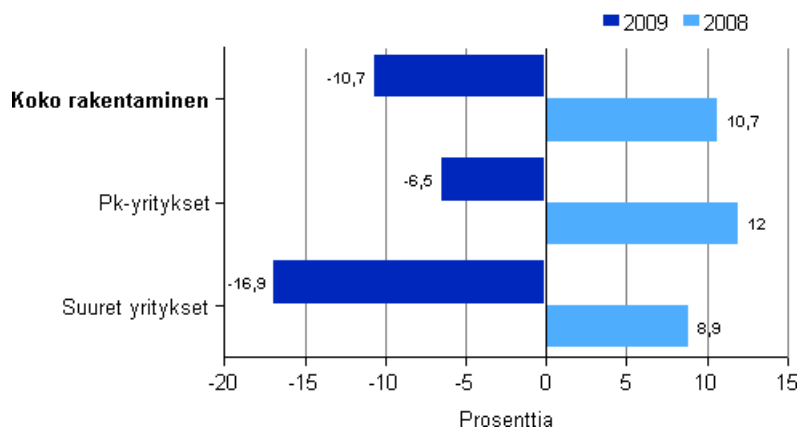

Rakentamisen tilinpäätöstilasto 2009

Rakentamisen liikevaihto supistui vuonna 2009

Tilastokeskuksen mukaan rakentamisen liikevaihto oli 24 miljardia euroa vuonna 2009. Liikevaihto supistui 10,7 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Rakentamisessa pk-sektorin merkitys on suuri. Liikevaihdosta sen osuus oli 62,8 prosenttia. Pk-sektorin liikevaihto supistui miljardi euroa edellisestä vuodesta ja oli 15,1 miljardia euroa vuonna 2009. Suurten yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli 9 miljardia euroa, mikä oli 1,8 miljardia edellisvuotista pienempi.

Rakentamisen liikevaihdon muutos suuruusluokittain 2008 ja 2009

Rakennusyritysten kannattavuus heikkeni euromääräisesti. Kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista käyttökate pysyi lähes edellisen vuoden tasolla ja oli 8,5 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Yritysten tuotot supistuivat edellisestä vuodesta 2,9 miljardia euroa, samalla myös toiminnan kulut pienenivät 2,7 miljardia. Rahoitustulos koheni puoli prosenttiyksikköä ollen 7 prosenttia tuotoista. Kokonaistulos heikkeni puoli prosenttiyksikköä vuotta aiemmasta ja oli 3,6 prosenttia tuotoista.

Omavaraisuusaste kohosi 35 prosenttiin taseesta. Kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon kasvoivat 3 prosenttiyksikköä ja olivat 53,1 prosenttia.

Tiedot perustuvat verohallinnon elinkeinoverotusaineistoihin. Tietoja on täydennetty Tilastokeskuksen omalla kyselyllä ja virallisilla tilinpäätöstiedoilla.

Sisällys

Rakentaminen 2009.....	3
1. Liikevaihto.....	3
2. Henkilöstö.....	3
3. Kannattavuus.....	4
4. Rahoitus.....	6
5. Investoinnit.....	8

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Rakentamisen tuloksen muodostuminen 2009.....	9
Liitetaulukko 2. Rakentamisen taseet 2009.....	10
Liitetaulukko 3. Rakentamisen tunnusluvut 2009.....	10

Kuviot

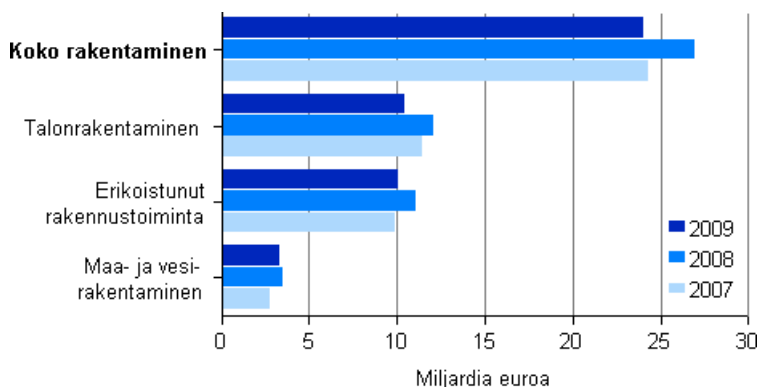
Kuvio 1. Rakentamisen liikevaihto toimialoittain 2007–2009.....	3
Kuvio 2. Rakentamisen liikevaihto suuruusluokittain 2009.....	3
Kuvio 3. Rakentamisen henkilöstö toimialoittain 2007–2009.....	4
Kuvio 4. Rakentamisen jalostusarvo ja henkilöstökulut 2000–2009.....	4
Kuvio 5. Rakentamisen toimintakulut ja käyttökate 2009.....	5
Kuvio 6. Rakentamisen kannattavuus 2000–2009.....	5
Kuvio 7. Rakentamisen kannattavuus suuruusluokittain 2009.....	5
Kuvio 8. Rakentamisen käyttökate toimialoittain 2007–2009.....	6
Kuvio 9. Rakentamisen vieraan pääoman takaisinmaksuaika 2000–2009.....	6
Kuvio 10. Rakentamisen omavaraisuusaste toimialoittain 2008–2009.....	7
Kuvio 11. Rakentamisen kokonaispääoman tuotto toimialoittain 2008–2009.....	7
Kuvio 12. Rakentamisen aineelliset nettoinvestoinnit 2007–2009.....	8
Rakentamisen tilinpäätöstilaston laatuseloste.....	11

Rakentaminen 2009

1. Liikevaihto

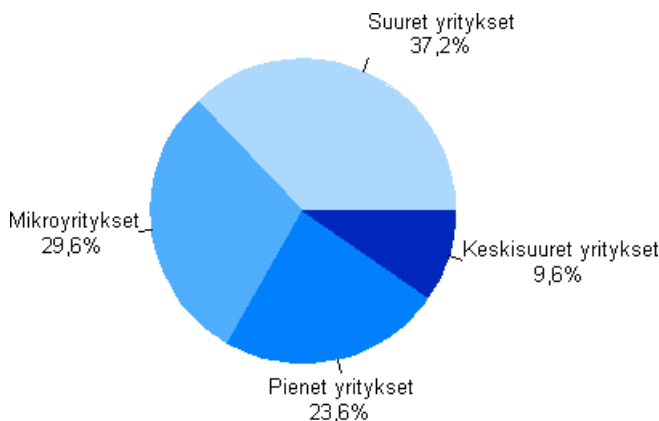
Tilastokeskuksen mukaan rakentamisen liikevaihto oli 24 miljardia euroa vuonna 2009. Liikevaihto supistui 10,7 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Yritysten lukumäärä pysyi ennallaan ja oli 41 300. Toimiala työllisti 142 000 henkilöä, mikä oli 8 400 henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuvio 1. Rakentamisen liikevaihto toimialoittain 2007–2009

Rakentamisen liikevaihdosta 43,5 prosenttia tuli talonrakentamisesta, 42,4 prosenttia erikoistuneesta rakennustoiminnasta ja 14,1 prosenttia maa- ja vesirakentamisesta. Talonrakentamisen liikevaihto supistui 1,7 miljardia, maa- ja vesirakentamisen 217 miljoonaa ja erikoistuneen rakennustoiminnan miljardi euroa vuonna 2009.

Kuvio 2. Rakentamisen liikevaihto suuruusluokittain 2009

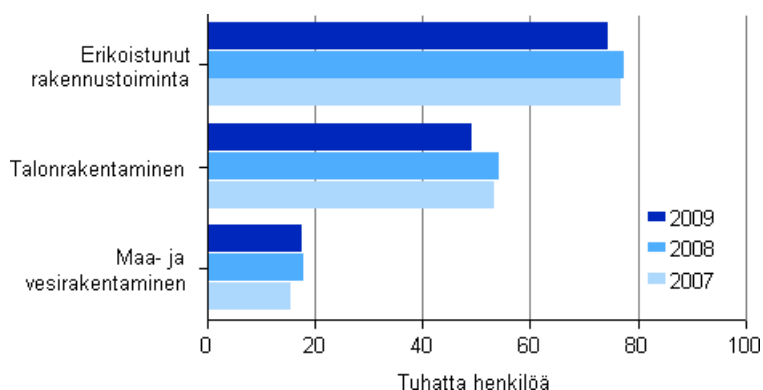
Rakentamisessa pk-sektorin merkitys on suuri. Liikevaihdosta sen osuus oli 62,8 prosenttia ja henkilöstöstä 72,5 prosenttia. Pk-sektorin liikevaihto supistui miljardi euroa ja oli 15,1 miljardia. Suurten yritysten liikevaihto supistui 1,8 miljardia eli 16,9 prosenttia.

2. Henkilöstö

Rakentaminen työllisti 142 000 henkilöä vuonna 2009. Henkilöstön määrä väheni edellisvuodesta 8 400 henkilöä. Suurin muutos oli talonrakentamisessa, josta vähennettiin 5 000 henkilöä. Erikoistuneesta rakennustoiminnasta hävisi runsaat 3 000 työpaikkaa. Henkilöstöstä hieman yli puolet työskenteli erikoistuneessa rakennustoiminnassa, 35 prosenttia talonrakentamisessa ja 12,5 prosenttia maa- ja vesirakentamisessa. Yhteensä palkkoja ja muita henkilöstökuluja maksettiin 5,8 miljardia euroa, mikä oli

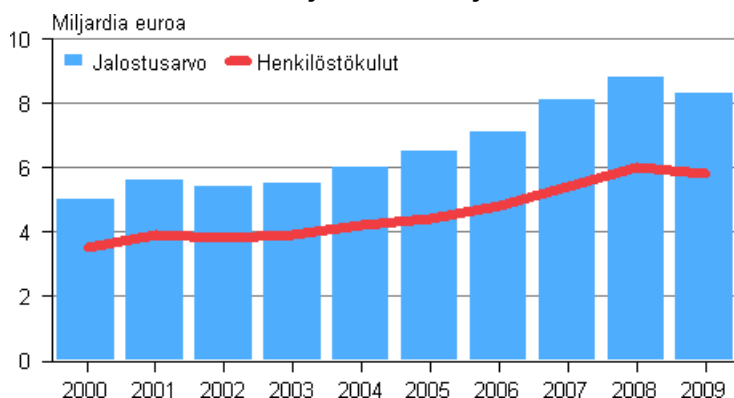
254 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 23,8 prosenttia.

Kuvio 3. Rakentamisen henkilöstö toimialoittain 2007–2009

Pk-sektorin palveluksessa oli 103 000 ja suurten yritysten 39 000 henkilöä. Vuonna 2009 pk-sektori työllisti 4 700 henkilöä vähemmän kuin edellisellä vuonna. Pk-sektorin maksamat palkat ja muut henkilöstökulut laskivat 93 miljoonaa euroa edellisvuodesta ja olivat 3,8 miljardia euroa. Suurilta yrityksiltä kului henkilöstömenoihin lähes 2 miljardia euroa, 160 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 4. Rakentamisen jalostusarvo ja henkilöstökulut 2000–2009

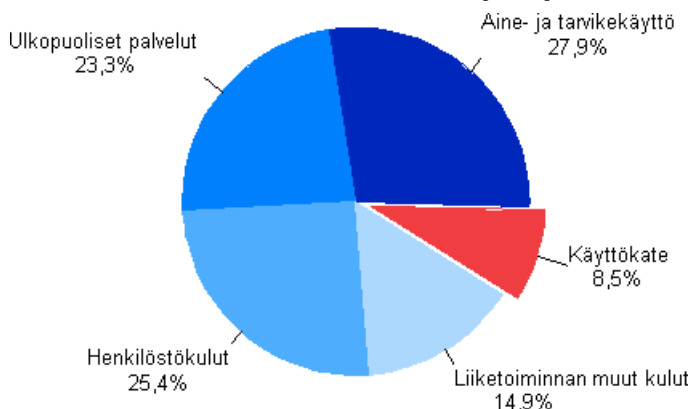

Rakentamisen jalostusarvo oli 8,2 miljardia euroa vuonna 2009. Se laski edellisvuodesta 531 miljoonaa euroa. Jalostusarvosta kului 69,6 prosenttia henkilöstökulujen kattamiseen.

3. Kannattavuus

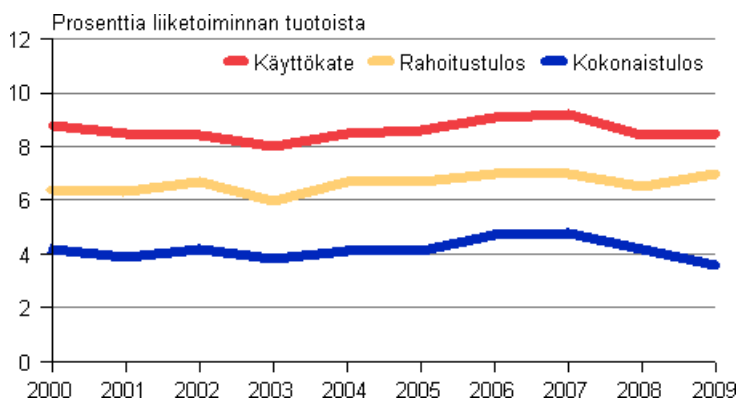
Rakentamisen kannattavuuden tunnusluvuista käyttökateprosentti pysyi lähes edellisvuoden tasolla 8,5 prosentissa liiketoiminnan tuotoista.

Kuvio 5. Rakentamisen toimintakulut ja käyttökate 2009

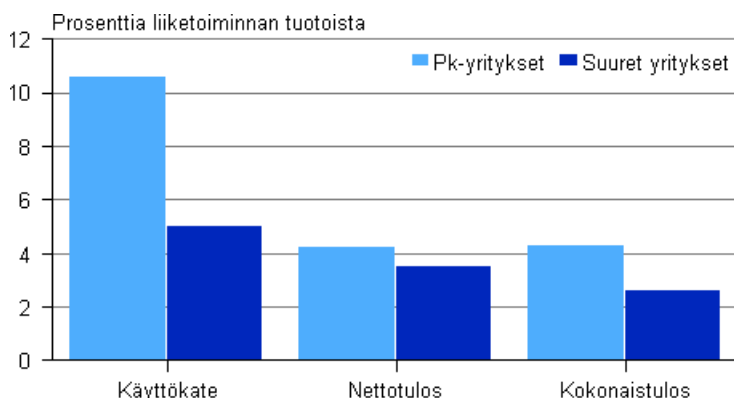
Yritysten tuotot supistuivat edellisestä vuodesta 2,9 miljardia euroa. Samalla myös varsinaisen toiminnan kulut pienenevät 2,7 miljardia. Pääoma- ja rahoituskulujen kattamiseen jäi 2 miljardia euroa eli 228 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 6. Rakentamisen kannattavuus 2000–2009

Nettotulos heikkeni 0,1 prosenttiyksikköä ja oli 3,9 prosenttia tuotoista. Kokonaistulos jäi puoli prosenttiyksikköä edellisen vuoden tasosta ja oli 3,6 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Tilikauden tuloksena syntyi voittoa 1,3 miljardia euroa, mikä oli 271 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

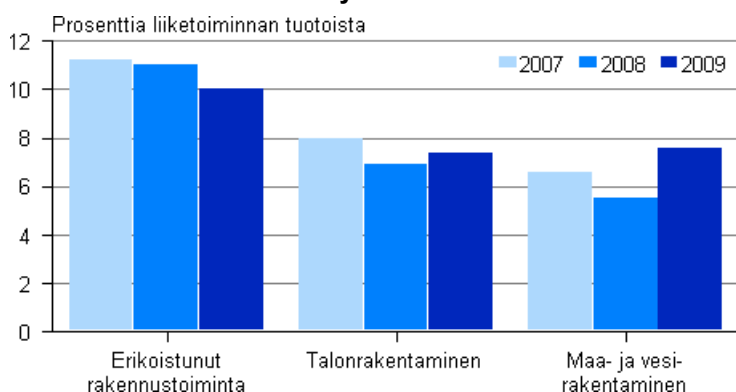
Kuvio 7. Rakentamisen kannattavuus suuruusluokittain 2009

Pk-sektorin kannattavuus heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna, mutta se oli kuitenkin parempi kuin suurten yritysten. Pk-sektorille kertyi käyttökate 1,6 miljardia euroa eli 10,6 prosenttia tuotoista. Käyttökateprosentti heikkeni 0,2 prosenttiyksikön verran edellisvuodesta. Voittoa pk-sektorin toiminta tuotti runsaan miljardin, mikä oli 163 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisena vuonna. Suurten yritysten käyttökateprosentti pysyi ennallaan ja oli 5 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Nettotulos koheni 0,3

prosenttiyksikköä. Kokonais- ja tilikauden tulokset jäivät runsaan puoli prosenttiyksikköä edellisen vuoden tasosta ja olivat kumpikin 2,6 prosenttia tuotoista.

Kuvio 8. Rakentamisen käyttökate toimialoittain 2007–2009

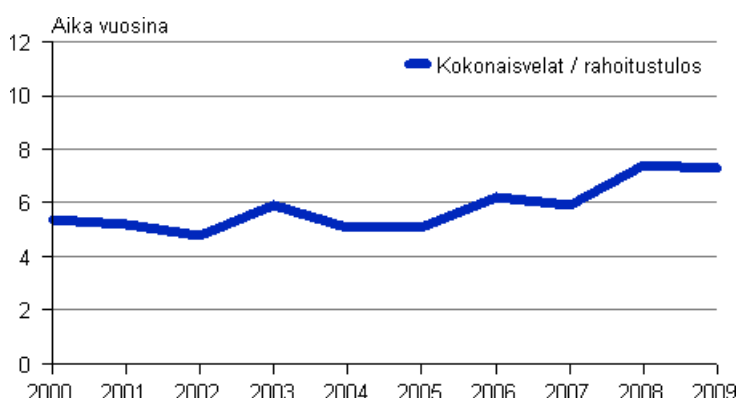

Rakentamisen alatoimialoista kannattavuuden tunnusluvut heikkenivät erikoistuneessa rakennustoiminnassa, jonka käyttökateprosentti heikkeni prosenttiyksikön verran ja nettotulos 0,5 prosenttiyksikköä. Käyttökate kertyi miljardi euroa eli 10 prosenttia tuotoista. Kokonaistulos oli edellisen vuoden tapaan 4,7 prosenttia tuotoista. Talonrakentamisen käyttökate koheni 0,5 prosenttiyksikköä edellisvuodesta ja sitä jäi 780 miljoonaa euroa eli 7,4 prosenttia tuotoista. Nettotulos pysyi lähes edellisen vuoden tasolla ja oli 4,2 prosenttia tuotoista. Toiminta tuotti voittoa 506 miljoonaa euroa eli 4,8 prosenttia tuotoista. Maa- ja vesirakentamisen kannattavuuden tunnusluvuista käyttökate parani 2,1 prosenttiyksikköä 7,6 prosenttiin tuotoista. Rahoitustulos koheni 1,7 prosenttiyksikköä ja oli 5,5 prosenttia tuotoista. Tilikauden tulosprosentti ylsi hienoisesti plussalle 0,6 prosenttiin tuotoista. Voittoa kertyi 21 miljoonaa euroa.

4. Rahoitus

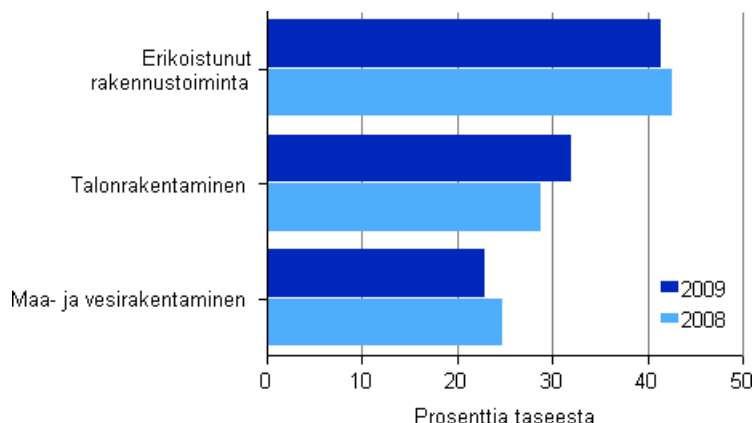
Rakentamisen omavaraisuusaste vahvistui 2,4 prosenttiyksikköä 35 prosenttiin taseesta. Kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon kasvoivat 3 prosenttiyksikköä ja olivat 53,1 prosenttia. Pk-sektorin omavaraisuusaste vahvistui 0,8 prosenttiyksikköä ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon kasvoivat 4 prosenttiyksikköä.

Kuvio 9. Rakentamisen vieraan pääoman takaisinmaksuaika 2000–2009

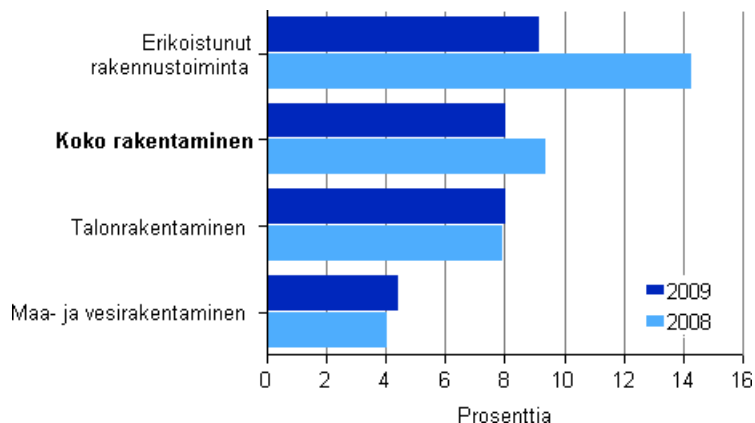
Rakentamisen kokonaisvelat eli vieras pääoma ja pakolliset varaukset vähennettynä ennakkomaksuilla olivat 12,6 miljardia euroa. Kokonaisvelat olivat 702 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2009 rahoitustulos oli 1,7 miljardia euroa, tällä summalla yritykset saivat maksettua vuoden 2009 velkansa 7,3 vuodessa.

Kuvio 10. Rakentamisen omavaraisuusaste toimialoittain 2008–2009

Talonrakentamisen rahoitusasema vahvistui. Omavaraisuusaste koheni 3,1 prosenttiyksikköä 32,1 prosenttiin taseesta. Kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon pienenevät 10,4 prosenttiyksikköä ja olivat 55 prosenttia. Maa- ja vesirakentamisen rahoitusasema heikkeni. Omavaraisuusaste putosi lähes kaksi prosenttiyksikköä edellisvuodesta 23,1 prosenttiin ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon kasvoivat 4,4 prosenttiyksikköä 58,9 prosenttiin. Suurin muutos rahoituksen tunnusluvuissa tapahtui toimialamuutosten vuoksi erikoistuneessa rakennustoiminnassa. Omavaraisuusaste laski runsaan prosenttiyksikön 41,6 prosenttiin ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon kasvoivat 17,5 prosenttiyksikköä ja olivat 49,2 prosenttia. Ilman toimialamuutoksia omavaraisuusaste olisi kohonnut lähes kaksi prosenttiyksikköä ja olisi ollut 44,5 prosenttia. Kokonaisvelkojen suhteellinen osuus liikevaihdosta olisi kasvanut 7,3 prosenttiyksikköä ja olisi ollut 39 prosenttia.

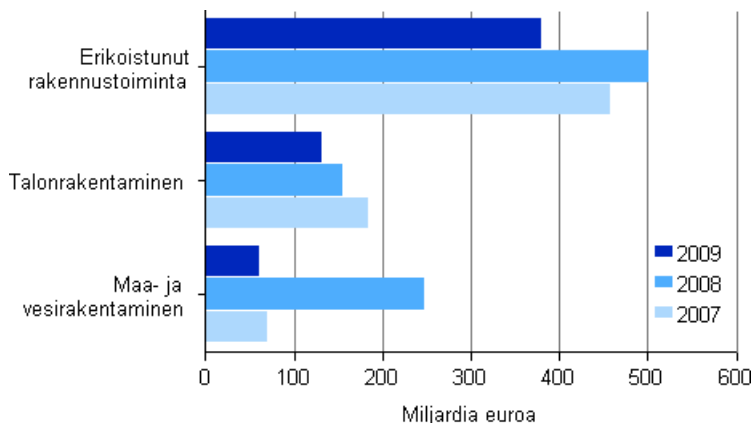
Kuvio 11. Rakentamisen kokonaispääoman tuotto toimialoittain 2008–2009

Rakentamisessa toimintaan sitoutuneelle pääomalle tuli 8,1 prosentin tuotto vuonna 2009. Vuotta aiemmin kokonaispääoman tuotto prosentti oli 9,4. Pk-sektorilla tuotto jäi 2,3 prosenttiyksikköä alle edellisvuoden tason ja oli 10,3 prosenttia. Toimialamuutokset vaikuttivat erikoistuneessa rakennustoiminnassa myös kokonaispääoman tuottoon, ilman toimialamuutoksia kokonaispääoman tuotto prosentti olisi ollut 10,6.

5. Investoinnit

Kuvio 12. Rakentamisen aineelliset nettoinvestoinnit 2007–2009

Vuonna 2009 rakentamisessa investoitiin aineelliseen käyttöomaisuuteen huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuonna. Nettoinvestointien määrä oli 576 miljoonaa euroa. Suhteutettuna liikevaihtoon nettoinvestoinnit olivat 2,4 prosenttia, edellisenä vuonna ne olivat 3,4 prosenttia. Valtaosa rakentamisen aineellisista nettoinvestoinneista tehtiin pk-sektorilla, jossa ne olivat 528 miljoonaa euroa. Suurten yritysten investoinnit olivat 49 miljoonaa euroa, mikä oli 146 miljoonaa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Suhteellisesti eniten investoitiin erikoistuneessa rakennustoiminnassa, jossa investoinnit olivat 3,7 prosenttia liikevaihdosta.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Rakentamisen tuloksen muodostuminen 2009

TULOKSEN MUODOSTUMINEN	41 Talonrakentaminen	42 Maa- ja vesirakentaminen	43 Erikoistunut rakennustoiminta	F Rakentaminen yhteensä
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa
Liikevaihto	10 509 036	3 393 008	10 231 483	24 133 528
Liiketoiminnan muut tuotot ¹⁾	91 458	16 058	98 290	205 807
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	10 600 494	3 409 066	10 329 774	24 339 334
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-2 857 188	-729 257	-3 199 995	-6 786 440
Ulkopuoliset palvelut	-3 172 796	-1 111 435	-1 384 534	-5 668 765
Palkat ja henkilösivukulut yhteensä	-1 981 810	-917 728	-2 855 891	-5 755 429
Laskennallinen palkkakorjaus	-125 843	-8 161	-302 973	-436 977
Liiketoiminnan muut kulut ²⁾	-1 201 258	-548 926	-1 498 922	-3 249 107
Valmisteverastojen lisäys/vähennys	-481 923	164 522	-54 191	-371 592
KÄYTTÖKATE	779 676	258 081	1 033 268	2 071 025
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-167 900	-154 667	-439 107	-761 675
LIIKETULOS	611 776	103 414	594 161	1 309 351
Rahoitustuotot	127 594	31 990	335 621	495 205
Rahoituskulut	-149 708	-81 894	-249 478	-481 081
Verot	-140 115	-21 445	-211 161	-372 721
NETTOTULOS	449 546	32 065	469 140	950 752
Satunnaiset tuotot	96 526	31 649	130 780	258 954
Satunnaiset kulut	-146 154	-52 106	-128 749	-327 009
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot	10 814	5 425	21 011	37 251
Käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot	-29 435	-2 897	-3 302	-35 634
KOKONAISTULOS	381 297	14 137	488 880	884 314
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-1 352	-1 512	-3 041	-5 905
Laskennallinen palkkakorjaus (palautus)	125 843	8 161	302 973	436 977
TILIKAUDEN TULOS	505 815	20 787	788 874	1 315 476

1) pl. käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot

2) pl. käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot

Liitetaulukko 2. Rakentamisen taseet 2009

TASEET	41	42 Maa- ja	43 Erikoistunut	F Rakentaminen
	Talonrakentaminen	vesirakentaminen	rakennustoiminta	yhteensä
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa
Pysyvät vastaavat yhteensä	2 212 078	1 431 169	3 285 777	6 929 023
Vaihto-omaisuus yhteensä	3 392 394	741 215	969 744	5 103 354
Rahoitusomaisuus yhteensä	3 253 098	1 107 635	4 460 092	8 820 825
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	6 645 492	1 848 850	5 429 836	13 924 178
Vastaavaa yhteensä	8 857 570	3 280 019	8 715 613	20 853 201
Oma pääoma yhteensä	2 651 031	566 318	3 290 020	6 507 370
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	32 180	32 354	181 269	245 803
Pakolliset varaukset yhteensä	133 726	57 126	21 791	212 643
Vieras pääoma yhteensä	6 040 632	2 624 221	5 222 533	13 887 386
Vastattavaa yhteensä	8 857 570	3 280 019	8 715 613	20 853 201

Liitetaulukko 3. Rakentamisen tunnusluvut 2009

TUNNUSLUVUT	41	42 Maa- ja	43 Erikoistunut	F Rakentaminen
	Talonrakentaminen	vesirakentaminen	rakennustoiminta	yhteensä
Yritysten lukumäärä	17 372	959	22 977	41 308
Liiketoiminnan tuotot yhteensä, 1000 euroa	10 600 494	3 409 066	10 329 774	24 339 334
Jalostusarvo, 1000 euroa	2 887 330	1 183 970	4 192 155	8 263 455
Henkilöstön lkm	49 563	17 747	74 709	142 019
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1000 euroa	133 358	62 232	380 706	576 297
Liikevaihto/henkilöstö, 1000 euroa	212	191	137	170
Jalostusarvo/henkilöstökulut	1.4	1.3	1.3	1.3
Käyttökate-%	7.4	7.6	10.0	8.5
Rahoitustulos-%	5.8	5.5	8.8	7.0
Nettotulos-%	4.2	0.9	4.5	3.9
Kokonaistulos-%	3.6	0.4	4.7	3.6
Kokonaispääoman tuotto-%	8.1	4.5	9.2	8.1
Omavaraisuusaste, %	32.1	23.1	41.6	35.0
Kokonaisvelat/liikevaihto-%	55.0	58.9	49.2	53.1

Rakentamisen tilinpäätöstilaston laatuseroste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilinpäätöstilasto kuvaa yritystoiminnan tuloksen muodostumista, kannattavuutta sekä taseen rakennetta toimialoittain ja suuruusluokittain.

Tilastoyksikkönä on yritys. Valtion ja kuntien liikelaitokset sisältyvät aineistoon. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, rahoitus ja vakuutus toiminta sekä ne maatilatalouden yksiköt, jotka eivät toimi työnantajina. Yksilöivänä tunnuksena on yrityksen liike- ja yhteisötunnus eli y-tunnus.

Tilasto sisältää tuloslaskelma- ja tasetiedot pääkohdittain, näistä lasketut kannattavuuden ja vakavaraisuuden keskeiset tunnusluvut sekä henkilöstön lukumäärän. Lisäksi tilasto sisältää yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Tilaston tiedot muodostavat yhtenäisen aikasarjan 2006 - 2009.

Tilasto sisältää myös liikevaihdon ja kulujen erittelytietoja. Kulujen erittelyt koskevat tuloslaskelman eriä aineet ja tarvikkeet, ulkopuoliset palvelut ja liiketoiminnan muut kulut. Nämä tiedot julkaistaan STATFIN-palvelutietokannassa omina tauluina.

Tilastotietoja käytetään Suomen yrityssektorin rakenteiden, kannattavuuden ja kehityksen analysointiin ja seurantaan. Tietojen suurimpia käyttäjiä ovat elinkeinoelämän edustajat, tutkimuslaitokset, julkinen hallinto ja kansainväliset tahot kuten Euroopan komissio ja OECD. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma esitetään ryhmiteltynä siten, että siitä käy ilmi tuloksen muodostumisen kannalta keskeiset erät: käyttökate, liikevoitto, nettotulos ja kokonaistulos. Käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiovoitot sekä myynti- ja fuusiotappiot esitetään satunnaisina erinä. Ennen käyttökatetta esitetty laskennallinen palkkorjaus oikaistaan satunnaisten erien jälkeen ennen tilikauden tulosta. Tilikauden tulos on virallisen tuloslaskelman mukainen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut on laskettu Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeita noudattaen niin pitkälle kuin se on tietosisällön puolesta mahdollista.

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot yht. = Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - käyttöomaisuuden myyntivoitot - fuusiovoitot

Jalostusarvo = Käyttökate + henkilöstökulut yhteensä

Aineelliset nettoinvestoinnit = Aineellisten hyödykkeiden lisäykset - vähennykset

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Käyttökate - \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Nettotulos - \%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaistulos - \%} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Rahoitustulos - \%} = \frac{\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} - \text{verot}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto - \%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut

Liikevaihto / henkilöstö

Rahoitusta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma} + \text{tilinpäättösirtojen kertymä}}{\text{Tase - saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

$$\text{Kokonaisvelat / liikevaihto} = \frac{\text{Vieras pääoma yhteensä - saadut ennakkomaksut}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Yritys

Tilastoyksikkönä on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön yhdessä harjoittamaa taloudellista toimintaa, joka tähtää kannattavaan tulokseen. Yrityksiä ovat:

- ammatin- ja liikkeenharjoittajat, jotka toimivat omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä,
- oikeushenkilöt (esim. osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki, taloudellinen yhdistys ja avoin yhtiö),
- valtion ja kuntien liikelaitokset.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2008 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2008). Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev.2:een siten, että NACE:n nelinumerotasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjen puitteissa.

Oikeudellinen muoto

Käytetty oikeudellinen eli juridinen muoto on yritysrekisterin käyttämä luokitus. Verohallinnon asiakastietokannassa olevat oikeudelliset muodot muutetaan Yritys- ja toimipaikkarekisterissä YTR:n käyttämän luokituksen mukaiseksi.

Kokoluokitus

EU:n komission suositus (6.5.2003) pienten ja keskisuurten (PK) yritysten määritelmästä (2003/361/EY, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 124/2003) määrittelee PK -yritykset sekä pienet yritykset seuraavien sääntöjen mukaan.

1. Pienet ja keskisuuret yritykset määritellään yrityksiksi,
  - joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden
  - vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa ja
  - jotka täyttävät kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
2. Pieni yritys määritellään yritykseksi,
  - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka
  - vuosiliikevaihto on enintään 10 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa ja
  - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
3. Mikroyritys määritellään yritykseksi,
  - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka
  - vuosiliikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa ja
  - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
4. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK -yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

Suuruusluokkien liikevaihdon- ja taseen loppusumman rajoja tarkistettiin vuonna 2003. Suuruusluokkien tiedot edellisiin vuosiin eivät ole tästä johtuen täysin vertailukelpoisia.

Tietolähde

Tilinpäättötilastojen pääasiallinen tietolähde on verohallinnon elinkeinoverotusaineistot, joita täydennetään puuttuvien tietojen osalta Tilastokeskuksen omalla kyselylomakkeella ja virallisen tilinpäätöksen tiedolla.

Tilinpäätöstilastot on laadittu vuodesta 2000 lähtien 30.12.1997 voimaan tullutta uutta kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen (Kirjanpitolaki ja -asetus 30.12.1997 / 1336).

Tärkeimmät Tilinpäätöstilastojen laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. Yritystoiminnan rakennetilastoasetus. Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) No 295/2008.
2. Tilastoyksikköasetus. Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettava tilastoyksiköitä koskeva asetus Euroopan neuvoston asetus No 696/93.
3. Toimialaluokitusasetus. Toimialaluokitus 2008 perustuu Euroopan unionin yhteiseen toimialaluokitukseen, NACE Rev.2:een, jota on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä tasolla.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, sektori, oikeudellinen muoto, omistajatyyppe, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilinpäätöstilastoon yritykset on valittu käyttäen samoja rajoituksia toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Myös yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat sisältyvät tilinpäätöstilastoon. Lisäksi tilastoon sisältyvät valtion liikelaitokset. Kunnalliset liikelaitokset sisältyvät tilastoon energia- ja vesihuollon ja liikenteen toimialoilta.

Tilinpäätöstilaston aineisto perustuu verohallinnon elinkeinoverotusaineistoon ja Tilastokeskuksen yritystiedusteluun. Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Se on ollut Tilastokeskuksen käytettävissä vuodesta 1994 lähtien.

Omalla tiedustelulla kerätään vuosittain tietoja noin 6 000 yritykseltä. Tiedustelun piiriin kuuluvat toimialojen Kaivostoiminta ja louhinta, Teollisuus, Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto sekä Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto ja muu ympäristön puhtaanapito kaikki yli 50 henkilöä työllistävät yritykset. 10 – 50 henkilöä työllistävästä yrityksistä tiedusteluun on valittu yritykset satunnaisotannalla. Muiden toimialojen kaikki yli 100 henkilöä työllistävät yritykset kuuluvat tiedustelun piiriin ja 10 – 100 henkilöä työllistävästä yrityksistä tiedusteluun on valittu yritykset satunnaisotannalla. Tiedustelun piiriin kuuluu myös joitain henkilöstömäärältään pienempiä yrityksiä sekä kaikki kunnalliset liikelaitokset.

Omassa tiedustelussa kerätään liikevaihdon ja kulujen erittelyn tietoja, investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja. Oman kyselyn aineistoa tarkistetaan erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Patentti- ja rekisterihallituksen elektronista kuva-arkistoa käytetään tietojen tarkistamisessa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilinpäätöstilasto sisältää kattavasti tiedot kaikista liikeyrityksistä lähes kaikilta toimialoilta. Maatilataloudesta ovat mukana työnantajina toimivat tilat. Tilinpäätöstilasto ei sisällä seuraavien toimialojen tietoja: 64, 65, 66, 84, 851, 852, 853, 854, 85591, 856, 86210, 91010, 94. (toimialaluokitus 2008). Vähintään 20 henkilöä työllistävien yritysten tiedot tarkistetaan yritysakohtaisesti. Pienempien ja vastaamattomien yritysten tuloslaskelma- ja tasetiedot saadaan verohallinnon elinkeinoverotusaineistosta ja muista hallinnollisista aineistoista. Yritysten luokitus tiedot kerätään pääsääntöisesti Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Elinkeinoverotusaineisto on tärkeä tilaston tietolähde. Aineiston laatu tarkistetaan ja korjataan ohjelmallisesti. Aineiston puuttuvat arvot korvataan eli imputoidaan ensisijaisesti yrityksen aikaisempien vuosien tiedoilla ja toiseksi liikevaihdoltaan ja henkilöstömäärältään vastaavanlaisen yrityksen tiedoilla. Liikevaihdon ja kulujen erittelytietoja, joita ei suoraan voi johtaa elinkeinoverotusaineistosta, on mallinnettu Tilastokeskuksen omasta tiedonkeruusta (Tilkes) laskettujen jakaumatietojen avulla.

Tilinpäätöstilaston lukuja julkaistaan sekä ennakkollisina että lopullisina. Lopulliset tiedot eroavat jonkin verran ennakkollisista. Perusaineiston täydentyminen ja lopettamistietojen päivittäminen aiheuttavat

muutoksia lopullisiin tietoihin ennakkollisiin tietoihin verrattuna. Lisäksi ennakossa yrityksiä ei rajata pois lyhyen toiminta-ajan perusteella eli alle puolivuotta tilikaudella toimineita.

Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonnisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.

Suomen yritykset julkaisussa yritysten määrä on suurempi kuin tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista.

Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Suomen yritykset -julkaisussa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Suomen yritykset -julkaisussa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Yritysten tilinpäätöstilastosta tehdään vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tilastot. Vuoden 2010 ennakkotiedot valmistuvat syyskuussa 2011 ja lopulliset tiedot helmikuussa 2012.

Tilinpäätöstilastoa on laadittu vuodesta 1974.

5. Tietojen saatavuus

Tilinpäätöstietoja on saatavissa toimialoittain ja suuruusluokittain Tilastokeskuksen internet-sivuilta maksuttomasta STATFIN-palvelutietokannasta. Tilastokatsaukset ovat saatavissa tilastojen kotisivuilta.

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Tilastotietojen eri ajankohtien vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kirjanpitolain muutokset. Vuoden 2003 tilastossa otettiin käyttöön laskennallinen palkkakorjaus. Palkkakorjaus on tehty pienille yrityksille, joilla yrittäjien tekemä palkaton työpanos on suuri. Palkkakorjaus parantaa yritysten välistä vertailtavuutta. Tiedot on julkaistu siten, että tiedot on saatavissa myös ilman palkkakorjausta.

Tilastovuoden 2008 julkistamisen yhteydessä tilinpäätöstilastoissa otettiin käyttöön uusi toimialaluokitus TOL 2008. Toimialaluokituksen käyttöönotto muuttaa useiden toimialaryhmien rakennetta siten, että tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia toimialaluokituksella TOL 2002 julkistettuihin lukuihin.

Tilastovuonna 2008 uudistettiin myös henkilöstön lukumäärän laskentatapaa. Henkilöstön lukumäärä saadaan tilinpäätöstilastoihin nyt kokonaan yritysrekisteristä ja se noudattaa yritysrekisterin vuositilastossa määriteltyä kokovuosityöllisen määritelmää.

Edellä mainitut toimiala- ja henkilöstömuutokset on huomioitu uudessa aikasarjassa, joka on tehty tilastovuodesta 2006 lähtien. Vanhan toimialaluokituksen TOL 2002 ja henkilöstön lukumäärän mukaisen aikasarjan viimeinen tilastovuosi on 2008.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastotiedoista on saatavilla yhtenäinen aikasarja 1999 - 2008 TOL 2002 —luokituksella ja 2006 - 2009 TOL 2008 luokituksella. Yhtenäisyyttä muihin tilastoihin rajoittavat käsitteelliset ja menetelmälliset asiat:

1. Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.
2. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa yritysten määrä on suurempi kuin rakennetilaston tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista. Myös yritysten luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja. Toimialoittaiset luvut saattavat poiketa yritys- ja toimipaikkarekisterin luvuista myös fuusiokorjausten erilaisesta ajoituksesta johtuen. Tilinpäätöstilastossa fuusiokorjaukset tehdään tapahtumavuonna, mutta yritys- ja toimipaikkarekisterissä vasta seuraavana vuonna. Yritys- ja toimipaikkarekisteri ei myöskään tilastoi kunnallisia liikelaitoksia.
3. Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.
4. Kansantalouden tilinpidon toimialoittainen arvonlisäys perushintaan poikkeaa tilinpäätöstilaston jalostusarvosta, koska kansantalouden tilinpidon laskelmat laaditaan toimipaikoittain. Tilinpäätöstilastojen jalostusarvon laskenta pohjautuu yritystason tietoihin. Lisäksi tilinpäätöstilaston jalostusarvo arvioidaan tuottajahintaan.

Lisätietoja

Seija Kolehmainen (09) 1734 2237

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Rakentamisen tilinpäätöstilasto 2009, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute